

er wel degelijk zijn, waardoor de baren toestand den. Amputatie in der Universiteit op te sluiten, geoorloofd zijn, iddel tot herstel, die daarmede de universiteit groot, dat men mag, voordat gaat. Feitelijk uitgesproken, dat schap als geheel riteiten, die als grooten invloed, prijs geeft aan Prof. Veleton voor valeten middel ons niet

erk metterdaad is, die haar be, dan kon van racht. Aan zulk pgleeraren dan feele belijdenis kerk toezicht net die belijde ng was, en zou door schorsing Maar wie van Kerk zulk een rwacht, handelt ste Synode was n. En zelfs al eer „om“, dan lat de meerder-ultra-moeren, inste waarborg esioneelen. Het de hand. De an elke rijks-erkelijke hoog-nomend en aan-hoogleeraren is denis der Kerk zin des woords. ischen mogen n der Synode, d dit nog nooit, lervolten af en lervolten pre-naries, die van , dan weet men niet in confes-al. Dat maakt Gereformeerde erk zoo weinig hebben. Voor erwachten van t een man als benoemde, dan natig de Gere-lijke katheders

het seminarie- Het gaat in ntsche Kerken, die er van de ntschappen be-leviert de op-l over aan de Kerk, die nog thaving van de willen weten.

rollek. n, dat de paus kerken zond, ook van de t de noodzake-oor het gods-echt toont de lijke gevolgen slicht der kerk Niet alleen dat le ongetuenden in ongelooft en r ook de ach-vindt in dat-indien, zonder ding, kan de

at de paus wel zal trach-ordert te be-oveel eenvou-vaarwa-

et H. Concilie us XIV en zijn ganderwijs in t omschreven: het Concilie egd; vooreerst zullen spreken ervolgen dat enden zullen en de begin-

erpriester hier iden, n.l. een inlijk de uit-doelt, en ver-onderricht te ant mischien den, die uit diets zouden in plaats van r deze dwalen ikatie houdt ben, die reeds onderwezen nen noemen, ken worden. tegen is gelijk ad van den

Apostel Petrus, door onschuldige, als het ware pasgeboren kinderen begerd wordt.

De taak van den catechismus-leeraar is, een of andere waarheid, tot het Geloof of de zeden behoorende, te behandelen en haar van alle kanten toe te lichten. Daar echter de verbetering des levens het doel van het onderricht is, moet de leeraar een vergelijking maken tusschen hetgeen God te doen heeft voorgeschreven en de menschen in werkelijkheid doen; voorts moet hij geschikte voorbeelden aanhalen, met wijsheid gepnt uit de H. Schriften of uit de kerkgeschiedenis of uit het leven van heilige mannen, zijn hoorders daardoor overreden en als het ware met den vinger aantoonen, hoe zij hun leven moeten inrichten; eindelijk moet hij besluiten door een aansporing, opdat de aanwezigen een afschrik krijgen van de ondeugd en er zich van onthouden en de deugd beoefenen.

Wij weten wel, dat de taak, om zoo den godsdienst te onderwijzen, niet weinigen hard zal vallen, omdat zij over het algemeen weinig hoog geacht wordt en niet geschikt is, om publieken lof in te oogsten. Zulk een streven zou volgens Ons oordeel echter meer uit licht-zinnigheid, dan uit waarheidszin voortkomen. Wij willen ons instemming niet onthouden aan de gewijde rekenaars, die met oprechten ijver voor de glorie van God, voor de bescherming en handhaving van het Geloof, voor de lotrijking van Heiligen optreden. Maar hun werkzaamheid verscheidt een andere, vroegere werkzaamheid, n.l. die der catechismus onderwijzers. Indien deze ontbreken heeft, ontbreekt het fundament en tevergeefs werken zij, die het huis opbouwen. Maar al te dikwijls hebben sierlijk opgesmukte predikingen, die een zeer talrijk gehoor met toejuichingen aanhoort, geen ander gevolg, dan dat zij het oor prikkelen, maar in geen enkel opzicht het hart bewegen. Het woord van den catechismus leeraar daarentegen, hoe eenvoudig en nederig ook, is het woord, waarvan God bij Isaias getuigt: „Evensals de regen en de sneeuw van den hemel nederdaalt en daar niet weder terugkeert, maar de aarde verzadigt en drinkt en maakt, dat zij vruchtbaar wordt en zaad geeft aan den zaaijer en brood aan dengene die eet; zoo zal het woord zijn, wat uitgaat van Mijn mond: het keert niet vruchteloos tot Mij weer, maar het zal doen al wat Ik wil en zal groeien onder hen, tot wie Ik het heb uitgezonden“.

In verband daarmede schrijft de paus een vijftal maatregelen voor, waardoor het godsdienstonderwijs verbeterd kan worden. Deze maatregelen, die geheel met de Roomsche practijk in verband staan, laten we hier achterwege.

Ons hoofddoel was, om er op te wijzen, hoe de paus hier metterdaad den vinger heeft gelegd op een woedek van het kerkelijk leven, niet alleen bij de Roomsche, maar ook bij de Protestantische kerken.

Officiële Berichten.

Provinciale Synode van Z.-Holland.

De samenroeping van deze Synode door de Geref. kerken van Leiden tusschen Dinsdag 6 Juni en zoo noodig volgende dagen, blijkt aan de aandacht van sommige broeders te zijn ontgaan. Bij vernieuwing verzoekt daarom ondergeteekende aan zijne adre opname van de namen der afgevaardigden en van hunne woonplaats, en van punten voor het Agendum en verdere stukken in te zenden vóór 21 Mei a.s.

Namens de roepende kerken,
H. J. KOUWENHOVEN DEN.

Classis Almkerk.

De classis Almkerk vergaderd D. V. te Almkerk op Donderdag 8 Juni a.s. Opgeven voor het agendum worden ingewacht voor 25 Mei a.s.

Namens de kerk van Werkendam c.s.,
N. G. KAPTEIJN, Voorz.,
JAN VISSER AZN., Scriba.

Kort verslag der classisvergadering van Gorinchem, gehouden 20 April j.l.

Als praeses fungeert Ds. v. Diemen, als scriba Ds. Vos, als assessor Ds. Haspers. Alle kerken zijn vertegenwoordigd.

Ter vergadering zijn gekomen Ds. Doorn en Sloyter, ter bijwoning van het peremptoer examen van den Eerw. heer J. F. van Hulsteyn, beroepen predikant van Langrak. Deze wordt met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der sacramenten.

Een voorstel van de kerk van Hardinxveld aangaande de losmaking van dienaren van hunne kerken, zal ter Prov. Synode gezonden worden.

Een ander voorstel van die kerk, ingediend door een Br. ouderling, kon niet behandeld worden, wegens afwezigheid van dien Br., die zich bezwaard gevoelde door het propagere van leerstellingen, welke in onze belijdenisschriften niet beleden worden. De classis sprak tevens uit, dat de kerkeraad van Hardinxveld, die beuigt in te stemmen met die bezwaren, zulk een voorstel niet op het agendum had moeten brengen.

Bezwaren van de kerk van Gorinchem tegen het concept-voorstel: ad art. 13 D. K. O. zullen ter Prov. Synode worden opgevoerd.

De vacaturebeurten zijn als volgt geregeld: Asperen: Ds. Reijenga en v. d. Vlies. Lekmond: Jonkers en Vos.

Noordloos: v. d. Vlies en Kapteijn. Schoonereid: v. Hulsteyn en v. Diemen.

Ds. Jonkers doet als zendingsschepenaar nog mededeeling van mogelijke samenwerking tusschen Z. H. classes Gorinchem, Gouda, Dordt en Den Briel, met die van Zeeland en Noord-Brabant, ten einde een missionair-dienaar naar Java te kunnen uitzenden.

Na de rondvraag wordt de vergadering met dankzegging geëindigd.

Buitenland.

Duitsland. De hoogleeraar Dr. Kautsch over het slot van den Babel-Bijbel-strijd.

Deze strijd is voortdurend door de voordrachten van Prof. F. Delitzsch, waarvan de laatste in October 1904 verscheen. Deze hebben in de beschaaftde wereld heel wat opzien gebaard, hetgeen misschien het best blijkt uit deze vraag aan Delitzsch, van den Keiser: „Waarom heeft men ons van dat alles te voren niets gezegd?“ Het verwijt dat in deze vraag

opgesloten ligt, heeft ongetwijfeld zeker recht van bestaan, daar de door Delitzsch vermeldde feiten aan, vaklieden sedert lang bekend waren. In 1875 verscheen de door Georg Smith te Londen uitgegeven „Chaldeanische Genesis“, die in 1876 in het Duitsch vertaald, door Dr. Delitzsch werd uitgegeven. De ontdekkings van den sedert het jaar 1821 in het Britsch museum bewaarde kleitafeljes, begon men in 1853, en sedert dien tijd is men steeds voortgegaan, den uiterst moeilijken arbeid te verrichten, waarvan men zich een denkbeeld kan vormen als men weet, dat er ongeveer 400 afzonderlijke leestekens en meer dan 1000 Keilschriftbeelden zijn te ontcijferen.

Er is niet te twijfelen aan de juistheid der vertalingen. Al is het onzeker hoe verscheidene namen moeten uitgesproken worden, toch is er geen onzekerheid omtrent de betekenis en den inhoud der tafels, daar verschillende onderzoekers tot gelijke resultaten gekomen zijn. Voorts is de ontzaglijke invloed der Babylonische beschaving, die tot in de 4000 jaar voor Christus reikt, niet te loochenen noch te onderschatten. De scheppers van deze beschaving en de uitvinders van het Keilschrift, zijn de oorspronkelijke bewoners van Babylonië, het niet semitische volk der Soemeres. De uitgravingen in Nippoor, van wier resultaten reeds drie kwart boekdelen getuigen (er zullen er twintig verschijnen); het bekende „wetboek van koning Hammurabi“, dat in talrijke paragrafen de gecompliceerde rechtsverhoudingen behandelt en vele punten van overeenkomst met het Oude Testament aanwijst; de reeds in 1887 plaats gehad hebbende vondst van Tel Amarna, die de briefwisseling tusschen de Phara's met de Kanaanitische vazalvorsten (Jerusalem) bevat; de uitgravingen in Babel, de ontdekkingen van het paleis van Nebukadnezar enz., dat alles bewijst onbetwistbaar den samenhang tusschen de Babylonische en de Israelitische beschaving. Nu is het den bezwaars te beschouwen, en daarmede is de onoverwinnelijke Babel-Bijbel strijd ten einde gebracht, dat de beschouwing van Delitzsch, dat Babel in beschaving en religie op alle punten een hooger standpunt inneemt, en dat aan den Bijbel slechts een tweede plaats toekomt, niet houdbaar is. Het bewijs voor de stelling, dat het Bijbelsch verhaal van den zondvloed uit een Babylonische bron voortvloeit, gelijk Delitzsch uit een gevonden klei-cylinderschrift, omdat daarop een boom twee gekleede, op stoelen gezeten personen en een figuur met de gedaante eener slang afgebeeld werd, is volstrekt niet geleerd. Evmin komt de Babylonische Atapa mythe, volgens welke aan een goden-zoon, brood, water en een gewaad van onsterfelijkheid geboden wordt, niet met de Bijbelsche verhalen overeen. Even kennelijk is het onderscheid tusschen het scheppingsverhaal van den Bijbel en dat der Babyloniers. Terwijl volgens het laatste Mardak, later de hoofdgod van de stad Babel, door de verdeling van de door hem overwonnen goden-moeder Tiamat, d. i. de verpersoonlijking van den oceaan, den hemel en de aarde (wellicht moet in plaats van de aarde ook „gestante“ gelezen worden) gescha-pen heeft, wordt volgens het bericht in den Bijbel, de schepping volbracht door het woord van den almachtigen God. Alle mythologische spookgestalten van het Babylonisch verhaal zijn uit den Bijbel verdrongen.

Daarentegen is niet te ontkennen, dat het Babylonisch en Bijbelsch verhaal omtrent den zondvloed met elkander overeenkomen. De God B heeft tot den ondergang van het menschelijk geslacht door een watervloed besloten, maar de god Ea redt Utnaschitum met een schip. Zelfs de goden zijn ontzet over den alles vernielenden vloed. Door het uitzenden van een duif komt de geredde te weten, dat de aarde droog is en daarna dankt hij de goden dat hij gered is, door een offer, waarop de goden afkomen „als de vliegen“. Maar al is er overeenkomst tusschen de beide berichten, welk een diepgaand onderscheid! Welk een stuitend gedrag van de goden aan de ene, welke verheven motieven aan de andere zijde! Hij die meent, dat het Bijbelsch verhaal bij het Babylonisch achter staat, moet ook aankennen dat Goethe zijn Faust gelicht heeft volgens een sprookje, dat hem door een poppenkast bekend gemaakt werd.

Daarbij komt dat Israëls religie den eenigen God vereert, waarvan bij de Babyloniers niets te vinden is. Al beweren de Assyriologen dat de naam Jahve ook in de Keilschriften te vinden is, dit wordt door velen bestreden. Zelfs wanneer men den diepen inhoud van vele door professor Zimmern vertaalde Babylonische boeken erkent, toch zien men, dat daarin van de macht der zonde geen sprake is, gelijk dat in de Psalmen het geval is. De Babyloniers zijn beslist polytheïsten; de schildering van het godenrijk herinnert aan den Griekischen Olympus. Daarin zijn de Theologen van de uiterste rechter- en linkerzijde het eens, dat Babel niet geven kon wat het zelf niet bezat, namelijk het denkbeeld van een almachtigen, heiligen God en zijn van eeuwigheid besloten heilspaan volgens hetwelk het volk Israëls het heil bereikt zou ook voor de heidenwereld. De kleitafels van Babel zijn tot een puinhoop geworden, maar het Woord Gods in het Oude Verbond, werkt nog heden sterk en krachtig onder ons voort.

Wij meenden dit getuigenis van den Duitschen hoogleeraar onzen lezers niet te mogen onthouden.

Frankrijk. Een merkwaardig herderlijk schrijven. In de Roomsche kerk laten zich enkele ambtsdragers hooren, die de aanstaande scheiding van kerk en staat, waardoor de staatsactementen voor de geestelijken zullen ophouden, niet voor een groote ramp verklaren, maar haar beschouwen als een maatregel, die een heilzame schijnt zal te weeg brengen. Zoo schrijft de bekende bisschop Lacroix van Tarentaise, in zijn jongste herderlijk schrijven: De Katholieken hebben in dezen tijd een dringende zaak te doen. Zij moeten elkander tellen en zich aansluiten. Hij die verandrig is, zij niet in, hoe verkeerd het was, door overdreven toegeliefheid, al die naam-Christenen in onze lijsten van leden op te nemen, en voor geloofdeloos aan te zien, welke, wijl het nu eenmaal mode is, nog wel aan doop, eerste communie en trouwen in de kerk vast houden, maar overigens zich om de kerk met haar leer, sacramenten en ordeningen niet meer bekommeren. Daardoor heeft de Katholieke kerk veel van haar kracht verloren, al scheen zij in ziental toe te nemen. Wij spraken steeds van een Katholieke meerderheid, wij geloofden aan de 36 miljoen Katholieken van Frankrijk. Inderdaad heeft de arbeidende bevolking, onder invloed van de vijandelijke pers, in massa de kerk verlaten, terwijl de toongevende kringen der beschaving en der intelligentie de Katholieke dogma's als onwetenschappelijk verwerpen en zich aansluiten aan de vrijdenkers. Daarte genover zullen wij, wanneer de tijd daarvoor

aangebroken is, in al onze gemeenten de kerk-geheimen organiseren, welke het wetsontwerp van de scheiding toestaat. Aan elken Katholiek zal men ter onderteekening een formulier voorleggen, waarin de werkelijke plichten van een Christen genoemd worden. Dan zal men een iedelijk vragen: 1. Zijt gij voor vrijheid in het godsdienstige, tegen de tyrannie der vrijdenkers en der geheime genootschappen? 2. Wilt gij Katholiek onderwijzen voor u en voor uwe kinderen? 3. Wilt gij dat de priester ook in de toekomst uwe kinderen voorbereidt voor de eerste communie, en dat uwe kinderen door hem getrouwd worden? 4. Wilt gij, wanneer het noodig is, een bijdrage leveren voor den eeredienst en voor den priester? 5. Zijt gij van zinn, zonder voorbehoud mannen te verkiezen in de vertegenwoordigende gemeenten en van het land, welke geen vijanden van uwe geloof en van uwe religie zijn? Alleen hij, die op deze vragen „ja“ antwoordt, zal als lid van de te vormen Kerk-gemeenschap erkend worden. Daardoor zal hij ook deel krijgen aan alle godsdienstige, zedelijke en zelfs stoffelijke goeder, dat de gemeenschap aan hare leden verschaft, enz.

Het moet gezegd worden, dat dit een kloek stuk is. Als in dezen geest door velen gearbeid wordt, zal voor de Roomsche kerk in Frankrijk uit verlies winst geboren worden. Het maakt op ons een beteren indruk, dan al de protesten, die van Protestantische zijde tegen de dreigende scheiding van kerk en staat gehoord worden.

Rusland. Wij lezen in de *Allgem. Eur. Luth. Krtg.* het volgende omtrent Russische toestanden:

„In het binnenland van Rusland is de chronische crisis nog niet geëindigd. Het nieuwste is de beweging binnen de Grieksch-orthodoxe kerk. De geestelijkheid is het caesaropapisme, de reeds door Dante in zijn „divina comedia“ gevloekte „vereniging van zwaard en herders staf“, meer dan moede. De opperbeheerschappij van den Tzar en de bureaucratie regeert door den rechtgeleerden voorzitter der Synode—Pobedonosiev—staat de vrije ontwikkeling in den weg. In plaats daarvan wijl men het patriarchaat invoeren, gelijk dit gevonden wordt in de kleinere Grieksch-orthodoxe kerken van het Balkan-schiereiland. Als candidaat-patriarch wordt de metropoliet Antonij genoemd. Deze is echter een man die geen vertrouwen inboezemt. Hij had de hand in een betreurenswaardig feit, en wel in de wederrechtelijke scheiding van den chef van den staf van Koeporiatin, den generaal Sacharov, van zijne vrouw; evenzoo in het verloop om in het huwelijk te treden, en nog wel terwijl het leger in het veld voor Moekdem lag, met een vrouw die niet gunstig bekend staat.

De Russische kerk heeft van oudsher voor de machtigen gekropen en reeds sedert de heerschappij der Mongolen den volke de leer in toepassing gebracht, dat de begrippen om trent „goed“ en „kwaad“ moesten geschikt worden naar hetgeen de Clan goed vond of afkeurde. Het Byzantinisme en de revolutie zijn erfstukken uit dezen tijd. De kerk heeft aan Rusland's ongeluk meer schuld, dan oppervlakkige kenners van Rusland's historie ver-moeden. Daarom is het seeten wezen in Rusland zoozeer verbreid. De menschen willen van de bloote vormen verteld worden, en zij ontdoen er zich van, en zelfs eenvoudige boeren denken diepe Godgeleerde stelsels niet. Nu grijpen allen die door den Tzar zijn verstoeten, nieuwe moed. De Molokanen verzoeken om voortaan ongehinderd godsdienstoefeningen te mogen houden en „gemengde huwelijken“ te mogen aangaan; dat wil zeggen dat het hun geoorloofd zal zijn, ook met een lid der Grieksch-kerk in het huwelijk te treden. Andere seeten bieden zelfs aan (zij weten zoo goed, hoe men in Rusland iets bereiken kan) te zullen zorgen dat een binnenlandsche leening gesloten wordt van zes honderd miljoen gulden, wanneer men hun maar vrije uitoefening van hun religie toestaat. Ook de Stundisten en andere min of meer evangelische groepen, verheffen hunne stem. Het is, als wilde één machtiger dan de Tzar nu zijn: „Het zij licht!“ spreken, en dat door den metalen mond der kanonnen, nadat men naar het zacht suizen niet heeft willen hooren.

Nu moet men wel in aanmerking nemen, dat een *Duitsch* kerkelijk blad dit alles schrijft. In *Duitsch* Lutherische kringen is men verbittert over de vervolgingen, die de Russische regering zich reeds zoovele jaren tegenover de Luther-schen in de Oostzee-provincien veroorloofde. Men kan zich daar Rusland schier niet anders voorstellen dan als een land, dat ook op geestelijk gebied niet anders dan met den knoet wil regeren. Daarbij komt dan nog, dat de Fransch-Russische alliantie in Duitschland weinig sympathie voor Rusland doet gevoelen. Maar ook onsympathetische blikken kunnen wel juist zijn, al trachten zij alleen de schaduwzijden en niet de lichtpunten op te merken.

Gemengd nieuws.

Het is bekend, dat het in sommige deelen van N.-Amerika zeer gemakkelijk is echtscheiding te verkrijgen. Het toenemend aantal echtscheidingen heeft er toe geleid, dat predikanten van verschillende kerken zich vereenigen, om tegen het kwaad te strijden. Men wijst er op dat in 20 jaar 500,000 echtscheidingen in N.-Amerika hebben plaats gehad, terwijl in de oude wereld nog niet de helft der bevolking in dat tijdsverloop nog niet de halve van de echtscheidingen plaats hadden. Dus komen de echtscheidingen in de nieuwe wereld ruim acht maal meer voor dan in de oude! Meer dan 14 milj. kinderen zullen nu onder uideelk huis door echtscheiding verwoest. De advocaten verdienen voor hunne bemoeienissen de som van 50 miljoen gulden, als elke echtscheiding hun slechts een bate van 100 opbracht.

In de *Wachter* lezen wij: „In de *Pacific Churchman* heeft Rev. W. E. Hayes een artikel geplaatst, waarin hij een uitslag mededeelt van de examens, afgenomen van de middelste klassen van de Zondagschool zijner gemeente te San Francisco. Aan het examen namen ongeveer elf leerlingen deel. De vragen waren zoo gesteld, dat op verreweg het meereendeel een kort antwoord gegeven kon worden.

Bij onderzoek van de examen-papieren bleek, dat 34 leerlingen 70 of meer procent van de vragen goed hadden beantwoord. Deze povere uitkomst wordt door Rev. Hayes niet in de eerste plaats daaraan toegeschreven, dat deze leerlingen wat daarop zijn uitgeleerd, maar dat bij het onderwijzen te vaak gedacht wordt: met de eenvoudige waarheden en over het algemeen bekende gebeurtenissen zijn de leerlingen wel bekend. Zoo waren van de honderd en elf leerlingen slechts 63 in staat antwoord te geven op de vraag: Wie verloochende den Heiland? en slechts 41 konden zeggen wie Jezus had verraden; terwijl slechts elf den naam wisten van den discipel, die aanvankelijk geen geloof wilde slaan aan de tijding van de opstanding van Christus. De vraag door het grootste aantal leerlingen nauwkeurig beantwoord was: Wie voorspelde de komst van Christus? Zeven en tachtig gaven hierop een goed antwoord; drie antwoordden, dat het de Wijzen uit het Oosten waren.

De zondelingste antwoorden werden gegeven op de vraag, waarom de Heiland, na de spijziging der vijf duizend, niet toeliet dat men Hem tot Koning uitriep. Een der leerlingen zeide, het was omdat Christus al Koning was; een ander, dat Hij Koning wilde zijn over heel de wereld, een derde zeide, dat Jezus geen Koning wilde zijn, wijl Hij dan genooddaakt zou zijn te vechten, iets wat de Heiland niet wilde. Weer een ander oordeelde, dat Christus het Koningschap weigerde, omdat Hij de vriend wilde zijn van het gewone volk. Een was er, die Jezus' weigering toeschreef aan zijn verlangen om een reis te doen. Het zondelingste antwoord was ongetwijfeld dit: Jezus was te goed voor Koning.“ Het komt ons voor, dat de Zondagschool onderwijzers zich ook de vraag mochten stellen, of hunne methode van onderwijzen wel goed is.

Ergo dan Mormonisme. In N. Amerika is echtscheiding zeer gemakkelijk, ten gevolge waarvan ongeveer een vierde der gesloten huwelijken weder onthouden werden. Deze zaak heeft reeds velen, die het goed met hun land meenen, bezorgheid ingeboezemd. Zoo sprak onlangs de bekende kardinaal Gibbons te Baltimore, Md., over het veelvuldig voorkomen van echtscheiding en hij achtte een veel grooter bezwaar dan het Mormonisme, dat veelvrijder voortstaat. Hij zeide o.m.: „Volgens goddelijke bepaling is de huwelijksband onverbreekbaar. De Heere God heeft in den hof van Eden Eva aan Adam gegeven, en dit huwelijksbegrip is heden ten dage evengoed geldig als toen. Een meer losse beschouwing, dan deze is te witen aan een nieuwe leering, die zich op de lagere hartstochten beriep, en dus werd de heiligheden van het huwelijks gescheiden. Wij verheffen onze stem tegen den gruwel van het Mormonisme. Wij noemen het een nationale schande en eischen zijne uitroeiing. Maar is de christelijke veelvrijver minder strafwaardig dan de Mormonen veelvrijver? Waarom dan de eene geduld en de andere veroordeeld? Wij weten dat de Mormonen zorgen voor hunne vrouwen en kinderen; terwijl de christelijke veelvrijver beoefenaars veelal hunne verlaten vrouwen aan zichzelf en aan een koude wereld prijs geven. dikwerf oorzaak zijn dat die vrouwen tot een onzedelijk leven vervallen, en dat ze hunne kinderen overlaten aan de zorgen van den Staat. Over wien dan zullen wij het oordeel toornen: over den christen, die van een of meer vrouwen gescheiden leeft, of over den Mormon, die wel herhaaldelijk trouwde, maar nooit scheide!“

De Gereformeerde heeft bij de uitspraak dat de huwelijksband onverbreekbaar is, natuurlijk gedacht aan de uitsondering die de Heere Jezus gemaakt heeft in geval van overspel. Maar overigens wordt hier de spijker op den kop geslagen. Zoolvel het Mormonisme als de gemakkelijke echtscheiding mogen niet geduld worden!

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN LEVENSGESCHIEDENIS.

VIII.

EEN ONGEWENSCHTE HUURMAN.

Nog maar kort had onze schipper in den herberg vertoef, toen hij zich zoo aangesterkt voelde, dat hij besloot, hoe eer hoe beter naar het vaderland terug te keeren. Van zijn vrouw vernam hij niets, van de heeren evenmin. Hij begreep er moest iets niet in orde zijn. Hoe eer hij vertrok hoe beter.

Hij begaf zich naar het dok, waar zijn schip gewoonlijk lag, doch het was er ditmaal niet. Daarop echter had hij gerekend, en hij besloot nu op het kantoor waarmee zijn patroons handel dreven, te vragen, of er kans was, dat het schip spoedig weer te Londen zou zijn. Dit viel echter tegen. 't Schip was juist vertrokken en zou zeker niet dan 8 dagen, wellicht ook eerst later, te Londen komen.

De heeren echter, die verwonderd en verblijd waren, den schipper weer te zien, vroegen hem natuurlijk waar er toch gebeurd was. Hij deed hun 't verhaal en, toen hij ten slotte zei, dat hij hoe eer hoe liever naar Rotterdam wilde, was hun antwoord:

„Dat begrijpen we. Het treft bijzonder goed, dat er juist een schip daarheen gaat, waarop wij goederen hebben. Als ge wilt, kunt ge nog dezen middag mee. 't Schip gaat wel niet recht door, maar binnen een paar dagen kunt ge er toch zijn.“

Toen Pouwels eenige uren later — 't was Augustus en heerlijk weer — op het dek van het Engelsche schip de „Borough“ zat, in de blijde verwachting weldra zijn huisgenooten weer te zien, kwam in eens de gedachte bij hem op, die de palmist uitspreekt, als hij zegt: Wat zal ik den Heere vergelden voor al zijn weldadigheden. Ik ben, zoo sprak hij bij zich zelf, door mijn eigen schuld en dwaasheid zoo leelijk te pal gekomen, en alleen Gods genade is 't, dat ik er zelfs het leven niet heb ingeschoten. Hij heeft gemaakt, dat goede menschen mij vonden, en naar een plaats brachten waar ik behoortig kon verzorgd worden. Ook heeft hij mij de gezondheid hergeven, en 't nu zoo geleid dat ik alweer naar het vaderland kan terugkeeren.

Maar nu, terwijl hij in stilte den Heere dankte, kwam ook een andere gedachte. Hij had meermalen vroeger de woorden der Schrift gelezen: Die God, in wiens hand nu leven en uw adem is, en hij wien al uw paden zijn, hebt gij niet verbeërdicht. En hij voelde, dat was ook op hem toepasselijk. Wat was er geworden van al de goede voornemens die hij had opgevat, nadat hij den zwarten dominee had gehoord? Hoe weinig was er van uitgevoerd. Hij moest het met schaamte bekennen en — hij deed het ook. De weldadigheid des Heren had hem verootmoedigd, en hij beleed zijn schuld en bad om vergeving en om kracht voortaan den Heere te dienen, ook in al de drukte en het gewoel des levens.

Na een uur varens was het schip te Grave-send, waar men nog lading moest innemen, wat enige uren ophield. Toen men weer verder gaan zou, was de wind gaan liggen; 't werd bladsilf en het groote, waar geladen vaart, kwam niet dan uiterst langzaam verder. Dat was voor onze Pouwels een zware beproeving. Zijn hart brandde van verlangen om te Rotterdam te zijn, en nu kon het nog zoo lang duren. Hij had wel alles willen geven voor een flinken bries uit het zuid westen. Maar 't weinige wind dat er nog was, kwam juist uit het oosten, dus uit den verkeerdten hoek, voor wie naar den oostkant der Noordzee moest.

Voor een goed zeeman is niets vervelender dan een langzame vaart. 't Was dus begrijpelijk, dat onze kapitein, na eerst 't schip bekeken te hebben en met de opvarenden gepraat — 't waren er twaalf in 't geheel — niet beter wist te doen dan te kooit te gaan. Morgen, zoo hoopte hij, zal 't weer wel wat zijn veranderd. Na zich zelf en de zijnen den Heere te hebben aanbevolen, sloep hij rustig in.

Enige uren had onze kapitein geslapen, toen hij gewekt werd door het geluid van voetstappen boven zijn hoofd. Meenend dat het tijd was op te staan, wilde hij uit zijn hangmat springen, toen een blik op het nuwerk hem deed zien, dat het eerst twee uur na middernacht was. Op zee was het in dezen zomer-

nacht reeds tamelijk licht, te meer daar de maan helder scheen en er geen wolkje aan den hemel was.

Intusschen scheen het boven steeds drukker te worden. Er moest iets bijzonders zijn, dacht Pouwels, en meteen sprong hij toch 't bed uit, kleeedde zich aan en begaf zich naar het dek.

Daar vond hij reeds alle man, tot den scheeps-jougen toe. Er heerschte groote beweging, en telkens zag men den kapitein door zijn kijker tuinen, of de matrozen in de verte uitzien, als zochten ze daar iets. En toen Pouwels vroeg wat er aan de hand was, kreeg hij het kort bericht:

„Een kaper, denkelijk, mijnheer!“

Dat was geen aangename tijding. Er was in dien tijd oorlog tusschen Frankrijk en Engeland, en de Franschen hadden weer hun kapers in zee gebracht, die te Duinkerken thuis behoorden, en ook in onze geschiedenis lang niet onbekend zijn. Nu ruim drie eeuwen geleden, toen Duinkerken nog tot de Nederlanden behoorde, werd het door den bekenden hertog van Parma tot oorlogshaven ingericht, en kwamen van daar de kaperschepen, die onze handel zooveel had deden. Later toen de stad aan Frankrijk kwam, maakte Lodewijk XIV haar zeer sterk en werden de kapers de schrik der zee. Fel werd door ons en de Engelschen tegen hen gestreden, waarbij soms de manschappen der kapers, werden zij overwonnen, als zeeroovers behandeld en ter dood gebracht werden. Later dwongen de Engelschen de Franschen te beloven de oorlogshaven te slechten, doch 't is daar nooit ten volle toe gekomen. Het kaper bleef ook voortgaan, nog in de 18de eeuw, gelijk de koopvaarders tot hun schade ondervonden, als Frankrijk met het land waartoe zij behoorden, in oorlog was.

De kapers waren meest met wakkere zeelieden bemant, die tevens het vechten uitzemend verstonden. Tegen deuziken, die daarbij goed bewapende vaartuigen hadden, was een koopvaardisch schip natuurlijk niet bestand. 't Enige wat zulk een schip doen kon, was pogen te ontvluchten. Dat ging echter niet gemakkelijk. Want de kaperschepen konden zich, daar zij geen lading in hadden, gemakkelijk voort bewegen en waren daarbij vlugge zeilers. Werd een schip door de vrijbuiters genomen, dan werden schip en lading voor goeden prijs verklaard en naar Duinkerken gevoerd. De opvarenden werden soms gevangens gehouden of ook wel ergens aan land gezet.

Ge begrijpt nu, dat onze oorlogschepen op zulke kapers jacht maakten, maar ook dat men op het Engelsche schip ver van gerust was, nu naar 't scheen, zulk een gevaarlijke vijand in aantocht was.

HOOGENBURE.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Noord-Holland boven 't J.-Wormer!

Aan de Redactie van de *Heraut*.

Hoogachtbare Redactie!

Op 't overnemen door de *Basin* van de circulaire van de kerk van Wormer, om steun voor kerkbouw, aan alle kerken en vele particulieren gezonden, kwamen enkelen gaven in, die we niet konden beantwoorden omdat preciese naam en adres ontbrak. Mogen we die ook in uw blad verantwoordden, tegelijk daardoor onze zaak brengend ook onder 't oog uwer lezers?

Met dank mogen we vermelden te hebben ontvangen van J. K. te Utrecht f 2.50; uit Keppel van A. J. f 1; de Wed. V. te Leiden f 2; B. de H. uit Den Haag f 1 en uit Antwerpen van R. gewerd ons f 1.

Dankbaar zijn we er voor, en toch hadden we nog zoo in stilte gehoopt op eenigen steun van vele kerken en particulieren, bij wie we aanklopten, maar die ons niet antwoordden. Zou 't oo: kunnen zijn, dat bij hen, met de circulaire van Wormer ook 't adres in de snipper-mand is geraakt? Zij den herinnerd dat 't adres eenvoudig is: Jb. Wakker P.Zn. te Wormer.

Is er niet één meer, van de gevraagd of niet-gevraagd, thans die dit lezen, die nog een steentje kan bijdragen? Elke gale zal ons nader brengen tot ons doel! Lezers, overweeg het eens of gij misschien nog wat misien kunt! Gij althans, die den Heere danken kunt, dat gij vreemdeling zijt aan den geheel eenigen-vermoedenden invloed van 't ongelooft, zoo als die hier ondervonden wordt. Het krachtigst idealisme ontinkt hier vaak de moed. Versterk dan, door een gave, het overige dat sterven zou (Openbaringen 8: 12).

Met dank voor de plaatsing,

Uw Br. in Chr.

De J. H. JONKER.

Wormerveer, 12 April 1905.

ZENDING ONDER DE JODEN.

Mijnheer de Redacteur.

De zending verblijdt zich, Gode zij dank, in de laatste jaren in de warme belangstelling onzer kerken. Volgens de op de Synode van Middelburg 1896 ontworpen grondtrekken is het zendingswerk onder Heidenen en Mohammedanen met ijver ter hand genomen en ten uitvoer geleid. Nu is het tijd om de Zending onder de Joden te organiseren.

Dat de tegenwoordige regeling bevredigt, kan niet gezegd worden. Het steunen van enige vereenigingen, die zondagscholen, meisjes- en mannenbijeenkomsten houden, en colportagewerk met één colporteur kan kwalijk zendingswerk in ideelen zin worden genoemd.

Op de Synode van Arnhem 1902 werd Deputaten voor de Zending onder de Joden dan ook opgedragen: „een duidelijk omschreven en wel uitgewerkte regeling omtrent de zending onder de Joden“ in te zenden. Aan deze opdracht is door Deputaten dezer dagen voldaan. De baan, waarin zij het zendingswerk willen leiden, is die van het oprichten van vereenigingen, die zich in de stad van hare vestiging met evangelisatie zullen hebben bezig te houden.

't Wil ons voorkomen, dat de Synode zich niet zal willen laten vinden voor deze methode. Al dadelijk hierom, omdat het eigenlijke werk zal worden verricht, zij het al onder toezicht van den Kerkeraad, door vereenigingen, terwijl het verfondigen van het Evangelie, naar gereformeerde belijden niet eens vereeniging, maar alleen der Kerke zelf toekomt.

Maar afgezien van die kerkkerkelijke bezwaar, zal eene dergelijke wijze van zending niet de gewenschte vruchten dragen. En wel hierom, omdat degenen, die als dienaren der zending optreden, niet berekend zijn voor hunne taak. Hoe kan dit ook worden geacht van broeders, die den ganschen dag hebben te arbeiden voor het levensonderhoud en hun vrijen tijd aan het